

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Fristående material eller traditionell lärobok?

En studie om orsaker bakom lärares val av läromedel i
engelskundervisningen för yngre elever

Sandra Änghede

Självständigt arbete L3XA1A

Handledare: Angelica Simonsson

Examinator: Ilona Rinne

Rapportnummer: VT17-2930-051-L3XA1A

Sammanfattning

Titel: Fristående material eller traditionell lärobok? En studie om orsaker bakom lärares val av läromedel i engelskundervisningen för yngre elever.

English title: The choice between a coursebook or standalone material - A study about the criteria behind teachers choice of their study materials when teaching English to young learners.

Författare: Sandra Änghede

Typ av arbete: Examensarbete på avancerad nivå (15 hp)

Handledare: Angelica Simonsson

Examinator: Ilona Rinne

Rapportnummer: VT17-2930-051-L3XA1A

Nyckelord: EFL, ELT, TEYL, coursebook, standalone material, collegial learning,

EFL: English as a foreign language.

ELT: English language teaching.

TEYL: Teaching English to young learners.

Denna studie lyfter fram fem lärares åsikter om läromedel i dagens engelskundervisning. Observation under VFU har påvisat att lärare tänker annorlunda i sitt användande av material inom engelskundervisningen. Syftet med denna studie är att undersöka och få exempel på hur verksamma lärare resonerar, kring val av läromedel i sin engelskundervisning för de yngre eleverna. Mer specifikt är syftet att undersöka lärarnas val mellan fristående material och en lärobok, med fokus på hur lärare uppfattar de två olika kategorierna av läromedel i engelskundervisningen. Läromedel i denna studie hänvisar till en kategori uppdelning mellan en lärobok och fristående material. Med fristående material menas alla övriga material som används i elevernas undervisning, som inte är kopplade till en lärobok. Studien har genomförts genom kvalitativ metod med strukturerade intervjuer, intervjuer som spelades in på en digital enhet för att sedan transkriberas noggrant. Analyseringen av respondenternas material har efter detta utvärderats ur ett språkdidaktiskt perspektiv. Både genom urskiljning av en meningsfull undervisning, samt fokusering på vad som är eftersträvansvärt i ett språkklassrum. Resultatet har även analyserats med hjälp av tidigare forskning om läromedel inom engelskundervisning. Slutsatsen som framgick av denna studie påvisar att de fem medverkande lärarna främst väljer läromedel efter trygghet, tidsaspekten samt elevernas motivation. Lärarnas syn på de olika läromedlen varierar, men de flesta menar att en lärobok underlättar genom dess färdig planerade koncept, däremot brister den i att inte alltid vara elevnära. Fristående material associerar lärarna med kreativ och motiverande undervisning för eleverna. Nackdelen är dock den tid som lärarna behöver sätta åt sidan för att skapa materialet.

Förord

Året var 2007 och jag var helt förtrollad av Twilight bokserien. Den tredje boken *Eclipse* hade precis kommit ut på engelska och jag var helt förtvivlad över att den svenska översättningen skulle komma ut först 2008. För mig var detta en *evighet* och jag kunde helt enkelt inte vänta ett helt år. Jag tog då det läskiga beslutet att köpa min första riktiga roman på engelska. Helt livrädd att jag inte skulle förstå hälften av vad som stod i boken och därav missa halva handlingen. Där stod jag, fjorton år med min engelska bok i handen, en gigantisk roman på 628 sidor. Jag tog ett djupt andetag och började läsa.

It was right at that moment that I fell in love with the English language.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	5
1.1 Inledning & problemställning.....	5
1.2 Syfte.....	6
1.3 Begreppslista	6
1.4 Forskningsfråga.....	6
2. Teoretisk anknytning.....	7
2.1 Språkdidaktiskt perspektiv	7
2.2 Tidigare forskning om språkundervisning.....	7
2.2.1 Kollegialt lärande	9
2.3 Tidigare forskning om läromedel i språkundervisning.....	9
2.3.1 Läroboken.....	9
2.3.2 Fristående material	10
2.4 Summering av tidigare forskning	11
3 Metod	12
3.1 Intervju som metod.....	12
3.2 Urval.....	12
3.3 Genomförande	13
3.4 Analysmetod.....	13
3.5 Metoddiskussion.....	14
4. Resultat och analys.....	14
4.1 Att arbeta med fristående material och/eller traditionella läroböcker	14
4.1.1 Lärarnas preferenser kring läromedel	14
4.2 Orsaker som lärarna tar i beräkning vid val av läromedel i engelska undervisningen... 17	
4.2.1 Trygghet och lgr 11	17
4.2.2 Tid och effektivitet	18
4.3 Aspekter från utbildning och arbetsplats som påverkar val av läromedel	19
4.3.1 Lärarnas utbildning	19
4.3.2 Kollegialt lärande	20
4.4 Elevernas behov	21
4.4.1 Elevernas motivation.....	21
4.5 Summering resultat	24
5. Diskussion	25
5.1 Trygg i sin egen engelska kunskap som lärare.....	25
5.2 Elever med speciella behov	25
5.3 Differenser i lärarnas behörighetsutbildningar.....	25
5.4 Meningsfull undervisning	26

7. Slutsats	26
7.1 På vilka grunder väljer lärare läromedel i engelskundervisningen för yngre elever?	26
7.3 Fristående material eller traditionell lärobok?	27
7.1 Didaktiska konsekvenser.....	27
7.1.1 Kontrollera läromedlen mot lgr 11	27
6.2 Elevers motivation måste tas på allvar	27
6.3 Bristen på behöriga lärare.....	28
6.4 Behovet av vidare utbildning	28
7.2 Vidare forskning.....	28
6. Referenser.....	29
7. Bilagor	32
7.1 Bilaga 1	32

1. Introduktion

1.1 Inledning & problemställning

Fördelarna med att ha goda engelska kunskaper kan tyckas oändliga, genast öppnas en ingång till en annan värld där fler möjligheter än tidigare existerar. Engelskan genomsyrar de flestas vardag, detta genom allt från sociala medier och tekniska apparater, till att kunna föra sig och vara en del av ett socialt sammanhang. Engelskan skapar även en trygghet på resor, då individer vill känna sig säkra i sin kommunikation och tydligt kunna förmedla sina avsikter. Skolverket (2011) hänvisar till att när en individ talar flera språk, ökar möjligheten att kunna kommunicera, förstå och leva i andra delar av världen. Det ökar också möjligheten i vardagslivet, där engelskan kan bidra med en gemensam grund, för att skapa bättre förståelse för ens medmänniskor i dagens multikulturella samhälle.

Engelskundervisningen har börjat introduceras allt tidigare för yngre elever, då dagens samhälle är i allt större behov av det engelska språket. Att fler yngre elever nu undervisas i engelska som främmande språk, har fört med sig funderingar över hur de olika läromedlen inom engelskundervisningen egentligen påverkar eleverna. Calderon (2015) påpekar att det inte ingår i Skolinspektionens jobb att utföra regelbundna kvalitetsinspektioner av skolans alla läromedel. Däremot i enstaka fall kontrolleras ibland vissa utvalda läromedel mot läroplanens krav och mål. Det upplevs som att ett flertal nya läroböcker följer läroplanen, dock verkar det som att många elever har utdaterade läroböcker. Kritik riktas här mot att gamla utgivna läroböcker fortare behöver bearbetas utefter den rådande läroplanen. Vidare menar Calderon (2015) att: ” Ett problem som läromedelsförfattare har är att orientera och balansera alla de krav och önskemål som ställs från bland annat ämnesforskning, pedagogisk debatt, den aktuella samhällsdebatten, lärarnas och elevernas krav och förlagens krav”(s.1).

Cameron (2003) påpekar att alla elever påverkas olika av olika läromedel och att i en vanlig klass har varje individ olika förkunskaper, koncentrationsegenskaper samt varierande språkutvecklingsfart. Vidare menar Cameron (2003) att prioriteringar måste göras, här bör elevernas motivation ligga högt upp, för att eleverna ska finna ett intresse för språket. Detta för att de kommer att ha språkundervisning i flera år framåt. Cameron (2003) vidhåller även att läraren måste kunna vara flexibel och känna sig trygg i att blanda flera olika sorters läromedel. Vilket hjälper till att uppmärksamma eleverna på hur deras kommunikationsförmåga och uttal utvecklas. I ett klassrum fyllt av olika individer måste en lärare hela tiden vara inställd på att vid behov förändra sin undervisning och planering av läromedel.

Calderon (2015) hänvisar till att staten i dagens skolor inte längre har någon kontroll vid val av läromedel, det är istället skolorna och dess lärare som väljer materialet till eleverna. Staten hade dessutom tidigare makten att underkänna läroböcker, som de ansåg inte uppnådde deras krav mot läroplanen. Dock lades detta ned och idag finns det ingen statlig regelbunden granskning av läromedel. Skolverket (2006) hänvisar till att läroplanen visar vilka kunskaper som lärarna ska prioritera i varje årskurs, detta genom både kunskapskrav samt kunskapsmål som skall strävas efter att åstadkommas. Därefter är det upp till skolorna och lärarna själva att välja läromedel för sina elever. Calderon (2015) påpekar att det idag är lärarnas ansvar att kvalitetssäkra sina valda läromedel. Vilket betyder att lärarutbildningen måste bidra med att utbilda lärarna om deras ansvar, samt visa dem vad som utmärker ett bra och dåligt läromedel.

Observationer ute på VFU har visat att lärare verkar resonera olika, kring läromedelsanvändning i ämnet engelska för yngre elever. De använder sig främst av två olika sorters läromedel, den traditionella läroboken eller annat material som i denna studie benämns fristående material. Som nämns ovan är det idag lärarna som bär ansvaret för att kvalitetssäkra elevernas läromedel och därmed även läroböcker som eleverna kommer i kontakt med. Detta är ett viktigt ansvar som kanske alla lärare inte riktigt har koll på. På grund av detta har mitt intresse väckts av att närmre undersöka hur behöriga lärare resonerar kring sina läromedelsval i sin engelskundervisning. Som nybliven lärare är jag nyfiken på hur erfarna lärare ser på de olika läromedel som används ute i skolorna, samt hur de påverkar lärare och elever.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka och få exempel på hur verksamma lärare resonerar kring val av läromedel, i sin engelskundervisning för de yngre eleverna. Mer specifikt är syftet att undersöka lärarnas val mellan fristående material och en lärobok, med fokus på hur lärare uppfattar de två olika kategorierna av läromedel i engelskundervisningen. Förhoppningen är att detta arbete ska kunna ge en hjälpande hand, samt frammana mer eftertänksamhet när andra lärare väljer vilket läromedel de ska införa i sitt klassrum i framtiden.

1.3 Begreppslista

Läromedel och material: Sandström (2015) menar att: "Ingen centralt fastställd definition av läromedel finns idag men i skolförordningen från 1971 beskrevs läromedel som "alla de resurser som kan användas i en undervisningssituation""(s.1). Vidare menar Sandström (2015) att i dagens värld är dessa resurser bland annat läroböcker, talböcker, digitala verktyg, videor samt dramatisering. Dessa läromedel har jag valt att dela in i två större undergrupper, lärobok samt fristående material.

Fristående material: Fristående material täcker allt material i undervisningen som inte kopplas till den mer traditionella läroboken. Det är dessa två indelningar av läromedel som denna studie kommer att fokusera på.

Multimodalitet: Med multimodal undervisning menas att en lärare tillför fler material och läromedel än bara texter. Det vill säga att istället för att eleverna endast får ta del av en textbaserad undervisning, så influeras deras lektioner av flera olika material och verktyg (Sandström, 2015).

1.4 Forskningsfråga

Min forskningsfråga lyder som följande;

På vilka grunder väljer lärare läromedel i engelskundervisningen för yngre elever?

2. Teoretisk anknytning

Den teoretiska anknytningen kommer att fungera som en utgångspunkt för analysen av studiens resultat. Resultatet kommer därav att analyseras utifrån ett språkdidaktiskt perspektiv, samt olika aspekter som anses främja språkundervisning. Till sist presenteras tidigare forskning om läromedel i engelskundervisningen. Den tidigare forskningen har valts ut baserat på en bredd i forskares åsikter, därför blandas svensk forskning med utländsk. Många elever i Sverige har idag en mångkulturell pedagogisk bakgrund, som kan påverka hur de uppfattar läromedel i skolan. Därför lades fokus på att i den teoretiska anknytningen inte bara inkludera forskning gjord på svenska elever. Dagens lärare i Sverige har frihet att välja material och läromedel till sin egen undervisning. Beroende på vilket läromedel läraren väljer och hur den väljer att arbeta med det, influerar materialet elevers språkutveckling. Därav är det viktigt att veta hur elever kan påverkas, av de olika läromedlen och verktyg som finns idag.

2.1 Språkdidaktiskt perspektiv

Jag har valt att i denna studie utgå från ett språkdidaktiskt perspektiv, där en meningsfull undervisning för eleverna är i fokus.

Tornberg (2005) menar att språkdidaktik åskådliggör hur lärare kan tänka i sin egen språkundervisning utifrån ett pedagogiskt perspektiv, ett perspektiv som utgår från undervisningens helhet. Vidare menar Tornberg (2005) att lärare kan använda sin kunskap om språkdidaktik, genom att utvärdera sin egen undervisning i klassrummet. De kunskaper som anses som centrala och som lärare ska eftersträva med att lära ut, presenteras i den senaste läroplanen. Prioriteringar för språkinläring återspeglas till viss del av den roll som språket har i samhället just då (Tornberg, 2005). Vidare menar Tornberg (2005) att nu för tiden läggs stor vikt vid internationalisering, där en betydande del av samhället är beroende av kontakter och kommunikation på ett främmande språk. Därför kan lärare uppfatta mer fokus på kommunikationsfärdigheter i läroplaner, varav andra färdigheter har fått ta ett steg bakåt.

Flera forskare (Tornberg, 2005; Allström, 2010) påpekar att elever behöver en undervisning som för dem är meningsfull, lektionerna bör fördelaktigt återkopplas till deras tidigare erfarenheter. Fokus borde ligga på att överbygga eventuella kunskapsklyftor mellan elevens vardag och skola. Vidare fortsätter Tornberg (2005) att kunskapen som eleven tar med sig från sin vardag, ska vävas in med kunskapen som skolan erbjuder. Det ska därmed inte finnas en klyfta emellan vardagskunskaper respektive skolkunskaper, dessa kunskaper ska istället komplettera varandra.

2.2 Tidigare forskning om språkundervisning

I stycket nedanför presenteras olika aspekter som kan påverka språkundervisningen för elever. Första stycket handlar om läromedel i undervisningen och hur elever kan påverkas av dem. Det andra stycket beskriver hur språkrum främjar elevers språkutveckling, slutligen berörs hur det kollegiala lärandet kan påverka språkundervisning.

Lundberg (2010) menar att: ”Läraren ansvarar för att skapa en trygg, stimulerande, kommunikativ och aktiverande språkmiljö för eleverna med rika möjligheter till interaktiv och funktionell språk användning i klassrummet”(s.25-26). Vidare menar Lundberg (2010) att lärare har ett ypperligt tillfälle att arbeta ämnesöverskridande och kunna ta upp engelskan

under andra lektioner. Detta kan variera från att informera eleverna om något, till att leka en lek på engelska när eleverna har svårt att sitta stilla.

Baleghizadeh & Dargahi (2010) påpekar att ett nytt språk är en kunskap som förhoppningsvis stannar med eleven livet ut. Därför behöver läraren redan från de yngre åldrarna starkt motivera eleverna, så att den kunskapen fortsätter att utvecklas under hela livet. Eleverna bör med fördel finna personliga kopplingar till språket för att bygga upp en livslång motivation, prioriteringar måste även finnas för att skapa en undervisning som uppfattas som meningsfull för dem (Allström, 2010; Baleghizadeh & Dargahi, 2010; Lundberg, 2010 & Tornberg, 2005). Engelskundervisningen måste te sig som underhållande, givande samt inspirerande, där eleverna kan bygga upp en positiv emotionell förknippning till språket. Detta krävs för att eleverna ska skapa en kommunikation, där de kan uttrycka sig på olika sätt (Baleghizadeh & Dargahi, 2010). Baleghizadeh & Dargahi (2010) påpekar att ett läromedel som gynnar denna utveckling är ramsor, som introducerar eleverna till det engelska språket genom att bland annat visa dem hur de kan uttrycka sig kreativt och fantasifullt. Detta resulterar i att elevernas egen kommunikation influeras av ramsornas idérika och stimulerande innehåll. Vidare menar Baleghizadeh & Dargahi (2010) att undervisningen behöver ett material som eleverna kan uppslukas av, vilket gör att elevernas utveckling ökar fortare. Moon (2005) pekar på att elever gynnas av praktiska läromedel i undervisningen, när eleverna får material som ger dem möjlighet att testa sig fram, utvecklas deras kognitiva förmåga bäst. Detta beror på att barn är naturligt nyfikna och prövar sig fram tills de lär sig hur olika saker fungerar. Därför bör lärare dra nytta av elevernas undran, genom att ge dem tillfälle och utrymme att själva testa sig fram i undervisningen (Moon, 2005). Flera forskare (Moon, 2005; Sundin, 2001) menar att elevernas språkkunskaper gynnas av att de aktivt får arbeta med kroppen genom materialet i undervisningen. Vidare påpekar Moon (2005) att lärare bör välja ett undervisningsmaterial som är underhållande, fartfyllt samt håller motivationen högt.

Liberg (2006) hänvisar till att: ”Språkrum är sammanhang i vilka man dras in i ett meningsskapande om betydelsefulla, spännande, roliga, intresseväckande eller allvarliga ämnen. Det är ett rum som utmanar och förundrar”(s.153). Vidare menar Liberg (2006) att genom att lärare planerar en spännande undervisning, skapas ett givande lär moment för eleverna. I ett språkrum bör eleverna få möjlighet att utforska fler olika sorters material och läromedel, genom en undervisning som präglas av multimodalitet. De kan med fördel använda sig av dramatisering, videoklipp samt aktivitetspräglade material. Utrymme finns även för de mer traditionella materialen som tal och skrift (Liberg, 2006). Liberg (2006) påpekar att huvudsaken är att eleverna får ta till sig sin undervisning genom flera olika sinnen. Lärare kan genom detta sätt vara säker på att alla individers olika undervisningsbehov tillgodoses på något sätt. Hjälpmedel och verktyg som kan finnas i ett bra språkrum är digitala verktyg, tillgång till att läsa olika texter, samt rekvisita så att eleverna kan fantisera sig bort till en annan värld (Liberg, 2006).

Reichenberg (2014) menar att det finns ett behov av vidare utbildning för verksamma lärare, hon hänvisar till att lärare med utbildning inom specialpedagogik gynnas när de väljer läromedel. Detta genom att de vet vad för kvalitéer de ska leta efter i ett läromedel, nämligen att de kan urskilja texter som är läsvänliga och enkla att förstå för elever.

2.2.1 Kollegialt lärande

Kollegialt lärande är valt på grund av dess centrala roll i dagens tidspressade undervisningsplanering. Kollegialt lärande kommer att vara till hjälp vid analysen av resultatet, där respondenterna bland annat resonerar kring sina val beroende på den tid de har till förfogande för sina planeringar.

Fransson (2016) hänvisar till att när lärare får möjlighet att planera undervisningen genom att samarbeta med andra lärare, ger detta helt nya möjligheter till nyttiga reflektioner. Vidare menar Fransson (2016) att denna positiva aspekt kan göra att lärare känner sig mer trygg i sitt arbetslag, vilket även kan uppfattas av eleverna. Ellmin (2011) menar att: "Skolan har ett flerfaldigt uppdrag, ett som bara kan klaras av i ett utvecklat samarbete: att utveckla skolans verksamhet – arbetslaget har ett pedagogiskt och metodiskt ansvar för utveckling av kvaliteten i verksamheten" (s.92). Ellmin (2011) hänvisar även till att skolan bör fungera genom samlärande, lärare bör kunna förverkliga ny forskning till praktik genom att samarbeta med varandra. Vidare menar Ellmin (2011) att arbetslagen i skolan är konstruerade för en orsak, det gynnar både lärare och elevers undervisning när dialoger och idéer utbyts emellan kollegor. När lärare utväxlar tankar med varandra uppstår ett gemensamt lär moment dem emellan. Reichenberg (2014) menar att lärare tenderar till att välja läromedel baserat på kollegialt lärande, ju intensivare samtal mellan kollegor desto mer påverkar de varandra.

2.3 Tidigare forskning om läromedel i språkundervisning

Här kommer jag att presentera studier som undersökt olika typer av läromedel i språkundervisning. Denna forskning kommer ge en bild av hur läromedel kan påverka elever och vara till hjälp i analysen och diskussionen av studiens resultat.

2.3.1 Läroboken

Englund (1999) menar att en lärobok tillför många fördelar för lärare i deras undervisning. Dels uppskattar dem att läroböcker tenderar att vara sammansatta efter läroplanen och de kunskapsmål som eleverna ska eftersträva. Vidare menar Englund (1999) att läroböcker bidrar med en känsla av struktur och organisation i undervisningen, som bland annat disciplinerar eleverna. Det färdigplanerade upplägget underlättar även lärares planering, vilket är välkomnade i den tidsbrist som de flesta lärare ofta upplever (Englund, 1999). Vidare menar Englund (1999) att en lärobok kan ses som en norm för kunskap, ett traditionellt läromedel som bidrar till en sammanhållen undervisning. Det är helt enkelt praktiskt att använda en lärobok i undervisningen (Englund, 1999).

Kayapinar (2009) påvisar att en lärobok måste bestå av ett lika lockande visuellt yttre som innehåll, för att bibehålla elevernas fascination under skolgången. Illés (2009) menar att ifall handlingen är fängslande och omsorgsfullt skriven, inbjuder detta eleverna till att vilja uppleva mer av läroboken, och därav sporrar att fortsätta bearbeta vad läromedlet har att erbjuda. Illés (2009), har genom observation kommit fram till att lärare bör eftersträva att använda en lärobok där karaktärerna är grundligt beskrivna. När detta sker kan läromedlet uppfattas nästan som en berättelse för dem, vilket gör att förhoppningar och nyfikenhet byggs upp inför nästkommande kapitel. Här verkar det som att Illés (2009), anser att lärare kan arbeta med endast lärobok som läromedel i elevernas engelskundervisning.

Kayapinar (2009) hänvisar till slutsatser som framkommer vid en forskning om läroböcker i Turkiet. Viss kritik riktas mot dialogerna som existerar i läroböckerna, dialoger som är svåra för eleverna att koppla till sin egen vardag. Det fanns till exempel uttömmande beskrivningar angående främmande länders kultur och högtids traditioner, där eleverna lär sig glosor och fraser som de inte kan koppla till sin egen vardag (Kayapinar, 2009). Vidare menar Kayapinar (2009) att detta är ett exempel på texter i läroböcker som kan försvåra elevernas språkutveckling, detta genom att eleverna inte kan koppla texterna till sina egna liv. Kayapinar (2009) upplever även att några läroböcker komplicerar kombinationen med annat material i undervisningen. På grund av detta lutar elevernas språkundervisning enbart mot en lärobok som stöd, risken uppstår då att de går miste om andra inläringstillfällen med andra läromedel, som är uppbyggda på varierande sätt (Kayapinar, 2009).

Cameron (2003) menar att alla elever utvecklas och tar till sig information på olika sätt, därför kan den mest effektiva inlärningsmetoden variera för olika elever. Lärare ska sträva efter att bistå alla individer med det stöd som får varje elev att nå sin fulla potential, vilket resulterar i att det är svårt att begränsa sig till undervisning i en lärobok. Lundberg (2010) menar att arbete i endast en lärobok i längden blir tråkigt för eleverna. Detta på grund av att upplägget upprepar sig vecka efter vecka. Cameron (2003) menar att uppgifter i läroböcker kanske tilltalar normen, men är långt ifrån optimala för alla elever. Risken är att elever upplever att de inte får det nödvändiga stöd de behöver, samt att deras utveckling hämmas på grund av detta. Meningsskiljaktigheterna som förekommer mellan Illés (2009) och Cameron (2003) öppnar upp för möjligheten, att se de två olika kategorierna av läromedel från bådas synvinklar. Detta skapar en möjlighet att kunna se både för och nackdelar, för både en lärobok samt fristående material i undervisningen.

2.3.2 Fristående material

2.3.2.1 Autentiskt material

Allström (2010) menar att lärare idag har många olika material att välja mellan när de ska planera sin undervisning. De kan med fördel använda sig av autentiskt material, detta innefattar till exempel engelska spel, tidskrifter samt barnböcker. Det finns ett enormt utbud av ”verkligt” material nära till hands i omvärlden, allt från vanliga mataffärer till bokhandlare har olika material som kan utnyttjas av skolan. Vidare menar Allström (2010) att många elever i Sverige har möjlighet att använda internet, vilket är en mycket stor och stadigt expanderande källa. Elevernas vardag förser dem med många intryck av det engelska språket, detta genom bland annat reklam, olika skyltar samt musik. Genom att lärare utnyttjar det autentiska material som finns runt omkring, hjälper detta eleverna genom att de engelska källorna som de ständigt utsätts för, förklaras och får mening (Allström, 2010). Sundin (2001) påpekar att till skillnad från andra länder dubbas inte alla engelska filmer och serier i Sverige. Detta resulterar i att elever i svenska skolor omedvetet får med sig mycket kunskap hemifrån, inte bara ord, utan även hur de uttalar dem.

Yildirim & Torun (2014) hänvisar till en studie gjord i Turkiet, som undersökte animerade berättelser i yngre elevers språkundervisning. Vid genomgång av utvärderingsmaterialet, framfördes det att elevernas entusiasm var hög under alla undervisningstillfällen. Yildirim & Torun (2014) kunde se att eleverna gillade ett visuellt läromedel. Vidare menar Yildirim & Torun (2014) att visuellt läromedel bidrar med två betydelsefulla sinnen, som tillsammans utgör en kraftfull kombination som främjar språkinläringen för elever i de yngre åldrarna.

När eleverna både fick se samt höra berättelsen, underlättade detta material elevernas återgivningsförmåga (Yildirim & Torun, 2014).

2.3.2.2 IKT

Att använda informations- och kommunikationsteknologi i undervisningen har fördelar för både eleverna och lärarna. För lärarna är det enklare att elevanpassa sitt lektionsmaterial till elevernas intressen, detta gynnar även eleverna som känner sig mer motiverade och inkluderade i sin egen utveckling (Calderon, 2015). Vidare menar Calderon (2015) att IKT öppnar möjligheter till en varierande undervisning, med snabb tillgång till aktuella fakta och bidrar även till att skolan engagerar sig i vad som kan kallas elevernas värld. Men för att säkerställa att tekniken faktiskt bidrar på ett effektivt sätt i undervisningen, måste det vara fastställt varför de digitala verktygen ska användas. Att använda tekniken bara för att få in det i elevernas undervisning, hjälper varken eleverna eller läraren. En klar mening med vad, hur och varför tekniken bör appliceras under lektionstillfället, underlättar missförstånd och surfande hit och dit (Calderon, 2015). Att som lärare undervisa med hjälp av digitala verktyg är en stor omställning från den traditionella läroboken. Många lärare kan känna sig vilsna i den stora teknikdjungeln och ibland uppleva att de tappar kontrollen av kontentan i sina lektioner (Calderon, 2015; Estling Vannestål, 2010).

Estling Vannestål (2010) menar att både de nationella och de internationella läroplanerna, hänvisar till användning av digitala verktyg i engelskundervisningen. Detta för att till exempel förbereda eleverna för det rådande samhället.

2.3.2.3 Dramatisering

Allström (2010) menar att det finns många fördelar med att använda sig av drama i undervisningen. Det blir en kreativ och motiverande undervisning, som frammanar elevernas fantasi och deras förmåga att samarbeta. Vidare menar Allström (2010) att dramatisering kan användas på olika sätt i undervisningen, men att första fokus bör ligga på att skapa en trygg och bejakande miljö i klassrummet. Eleverna måste känna att de vågar utmana sig själva och att ingen kommer att skratta åt dem om de säger fel någon gång. Flera forskare (Sundin, 2001, Moon, 2005) menar att den muntliga kommunikationen, är den kunskap som bör vara i fokus för de yngre eleverna vid engelska inläring. Vidare menar Moon (2005) att dramatisering bidrar till att elever repeterar och breddar sitt språkförråd utan att de avsiktligt reflekterar över det. När de repeterar olika fraser via dramatisering kan dessa omedvetet lagras i deras ordförråd, vilket bidrar till att meningarna och orden naturligt kan dyka upp i elevernas huvud även under andra lektioner med liknande förhållanden (Moon, 2005).

2.4 Summering av tidigare forskning

Den presenterade tidigare forskningen visar att undervisningsmaterial för yngre elever, behöver bidra med tillfällen där eleverna får möjlighet att engagera kroppen. Läromedlet måste upplevas som underhållande och skapa en motivation för fortsatt utveckling. En fördel verkar vara när eleverna får möjlighet att involvera flera olika sinnen i undervisningen. Det är även viktigt att läromedlet bidrar med kunskaper som är elevnära, kunskaper de kan använda i sin vardag. Det påvisas att digitala verktyg hjälper lärare att skapa en undervisning som eleverna kan relatera till, dock måste syfte med lektionen tydligt beskrivas. Många lärare

verkar däremot föredra det färdiga koncept som en lärobok består av, vilket ger dem mer tid över i deras planering och samtidigt bidrar med en sammanhållen undervisning. Slutligen visar den tidigare forskningen på att undervisningsmaterial behöver vara mångsidigt, för att passa alla olika elever med deras individuella behov. Att utgå från en form av läromedel verkar inte vara optimalt för alla elever i en klass, utifrån de studier som här presenterats.

3 Metod

Metod delen kommer att noggrant gå igenom alla de olika delarna som har gjort det möjligt att genomföra denna studie. Aspekter som tillsammans bidragit till att resultatet blivit som det blivit.

3.1 Intervju som metod

Jag har valt att tillämpa kvalitativ metod i detta arbete och har gjort strukturerade intervjuer med fem stycken lärare, som alla har lärarlegitimation samt är behöriga inom ämnet engelska. Jag valde kvalitativ metod för att jag ville ta reda på lärares tankar och uppfattningar angående de olika läromedlen. Med intervjuer ges möjlighet att genom muntlig kommunikation få svar och insikt i hur respondenten tänker direkt från källan (Ejvegård, 2009). Anledningen till att jag valde att göra strukturerade intervjuer var att det var viktigt i min undersökning, att alla respondenter skulle ges möjlighet att ta del av exakt samma frågor. Alla respondenterna intervjuades med frågorna i samma ordningsföljd, undantaget var när en följdfråga inte var aktuell, beroende på respondentens svar på frågan innan (Bryman, 2011).

3.2 Urval

Jag var ute efter exempel på lärares olika resonemang och sökte därför efter en bredd i användandet av olika läromedel inom engelskundervisningen. Det är fem respondenter som har valts ut, baserat på vilken typ av läromedel de angett att de arbetar med i sin undervisning. Två respondenter som starkt förespråkar arbete i en lärobok, två respondenter som anser att fristående material är bäst, samt en respondent som arbetar med båda läromedlen jämsides i sin undervisning. Av de fem respondenterna valdes tre stycken genom icke-sannolikhetsurval, samt två ur ett sannolikhetsurval. De tre första respondenterna valdes noggrant ut efter vetenskapen om att de alla tre arbetade med läromedel på olika sätt, dvs. en arbetade med traditionell lärobok, en med fristående material och den tredje med båda. Bryman (2011) menar att sannolikhetsurval definieras av att vissa respondenter har större chans att väljas ut än andra, i detta fall baserat på deras åsikter av de två olika läromedlen. De två resterande respondenterna valdes slumpvis ut via en kontakt, detta innebar att jag var medveten om att chansen var exakt lika stor för båda läromedlen, att respondenterna skulle föredra dem (Bryman, 2011). Det enda som kontrollerades innan var att respondenterna hade behörighet i engelska, detta genom att fråga dem innan intervjutillfälle bestämdes. Det utgicks därefter för att de talade sanning.

Respondenterna som medverkar i studien har en arbetslivserfarenhet mellan 7-12 år som lärare. Enligt konfidentialitets kravet (Vetenskapsrådet, 2002) har alla respondenter i detta arbete fått ett kodnamn, som inte kan förknippas med deras riktiga namn. Detta för att skydda deras riktiga identiteter och garantera deras anonymitet. Deras utbildning, året de tog examen samt när de fick sin engelskabelhörighet finns i en tabell nedanför. Detta för att det i resultatet

samt diskussionen, ska kunna dras eventuella paralleller mellan deras uppfattning av sin utbildning, och val av läromedel i sin egen undervisning.

Namn	Utbildning	Utexaminerad	Engelska behörighet	Skolan hen arbetar på
Tina	Grundskollärare 1-7	1995	1995	Duo
Erica	Grundskollärare 1-7	1996	1996	Unus
Ulla	Grundskollärare 1-7	1996	2013	Unus
Mia	Grundskollärare 4-9	2000	2000	Duo
Malena	Grundskollärare F-6	2010	2015	Unus

De fem medverkande lärarna i denna studie kommer från två olika skolor i samma kommun. Tre av dem kommer från skolan som getts kodnamnet Unus, de andra två lärarna kommer från skolan Duo. I Ericas, Tinas samt Mias lärarutbildning ingick engelska behörighet, Malena och Ulla däremot har i efterhand fått läsa till den. Deras perspektiv på utbildningen kan bero på de skilda åren som de läste utbildningen. Det är hela 20 år emellan Tinas och Malenas engelska utbildningar.

3.3 Genomförande

Intervjuerna ägde rum under perioden 20 mars- 4 april, de pågick alla i en halvtimme samt under liknande förutsättningar. Närvarande var endast intervjuaren och respondenten, intervjuerna spelades in så att jag i lugn och ro efter kunde transkribera dem, utan att gå miste om någon detalj. Alla intervjuer ägde rum på den skolan som respondenten arbetar på, för att kunna se respondenterna i deras naturliga arbetsmiljö.

3.4 Analysmetod

Första steget i att analysera materialet var genom att transkribera inspelningarna. Varje inspelning transkriberades genom att inledningsvis varje ord skrevs ned i ett dokument exakt som respondenten sade det. Genom att lyssna mer noggrant efter nyanseringar av respondenternas ordval samt aspekter de framhävde extra mycket, urskildes därefter fyra olika tematiseringar som respondenterna framhävde. Dessa tematiseringar var:

Att arbeta med fristående material och/eller traditionella läroböcker.

Orsaker som lärarna tar i beräkning vid val av läromedel.

Aspekter från utbildning och arbetsplats som påverkar val av läromedel.

Elevernas behov.

Efter detta sållades material som inte var relevant för forskningsområdet bort i varje intervju. Exempel på material som sållades bort var när vissa av respondenterna kom in på sidospår och berättade om saker som inte var relevant för denna studie. Sammanställningen och jämförelsen mellan de olika respondenterna kunde därefter göras, genom att med hjälp av den presenterade teorin och den tidigare forskningen belysa deras resonemang. Denna studie är analyserad utifrån ett språkdidaktiskt perspektiv, där lärarnas utsagor belyses utifrån vad som är en meningsfull undervisning. Hänsyn till kollegialt lärande och vad som är eftersträvansvärt i ett språkklassrum, analyseras även i förhållande till respondenternas åsikter.

3.5 Metoddiskussion

Denscombe (2016) menar att trovärdigheten i en kvalitativ studie är svår att undersöka på samma sätt som en kvantitativ studie. Potentialen att utvärdera studiens resultat genom upprepningar av undersökningsmetoden är i kvalitativ metod inte tillförlitlig. Vidare menar Denscombe (2016) att för garanti av tillförlitlighet i en kvalitativ studie, skulle det kunna vara nödvändigt med en utförlig redovisning, av de metoder och den analys som använts för att komma fram till resultatet. Valet av kvalitativ metod grundades på möjligheten att få ett djup i respondenternas svar, jämfört med om jag valt att göra till exempel en kvantitativ metod med enkäter. Generaliserbarhet kan även det vara svårt att tillämpa i kvalitativ forskning, detta då kvalitativ forskning baseras på färre antal fall än kvantitativ. Går det att generalisera, alltså anta att intervjuaren skulle få samma resultat och slutsats i andra fall, när utgångspunkten är liten till att börja med? (Denscombe, 2016). Syftet med studien är dock att få exempel på hur lärare resonerar när de väljer läromedel, och inte att få fram resultat som gäller för hela engelsklärarkåren. Det är ett bidrag i sig att tränga på djupet kring lärares resonemang, för att fördjupa den ämnesdidaktiska kunskapen. Enkäter hade fördelsvis gett en större bredd på vad lärare i allmänhet föredrar för läromedel i engelska undervisningen. Men valen bakom dessa prioriteringar hade gått förlorade utan en genomarbetad intervjuguide.

Ett orosmoment vid intervjuer är dock att intervjuaren aldrig vet om respondenten svarar sanningsenligt mot deras arbetssätt, eller om de formulerar sina svar mot vad de tror att intervjuaren vill höra. Enda sättet att kunna verifiera att respondenterna faktiskt undervisar på det sätt som de förmedlar i intervjun, är genom observationer. Detta hade dock krävt flertaliga observationer på samtliga respondenter, vilket inte hade varit möjligt inom den tidsram som denna studie hade. Observationer hade dessutom inte förtäljt det material som denna studie undersöker, lärares åsikter. Detta hade varit svårt, kanske till och med omöjligt att få fram genom observation. Jag hade visserligen genom observation lagt märke till vilket läromedel som varje respondent arbetar med i undervisningen, men hade däremot gått miste om andra intressanta aspekter. Orsaker som behövs för att kunna få en helhetsbild av forskningsfrågans område. Eftersom syftet med studien var att undersöka hur lärare resonerar kring sina val av läromedel, ansågs intervju som metod vara mest lämplig.

4. Resultat och analys

Resultatet kommer att bidra med förklaringar till varför lärarna i denna studie har valt att arbeta med det läromedel, de använder i sin undervisning.

4.1 Att arbeta med fristående material och/eller traditionella läroböcker

I första delen av det presenterade resultatet kommer det redovisas vilken form av läromedel som de fem medverkande lärarna i studien använder sig av i sin undervisning.

4.1.1 Lärarnas preferenser kring läromedel

Ulla berättar att hennes undervisning består av fristående material. Hon menar att när de har pratat om engelska ord har det mest varit muntligt till att börja med. Ulla påpekar att för att eleverna skall få ett ordentligt ordförråd har hennes första lektioner bestått av mycket sånger och ramsor. Vidare berättar hon att hon aldrig nu för tiden arbetar med en lärobok. Hon började använda en lärobok för ett par år sedan, men menar att de läste två kapitel, varefter

hon fann den värdelös och därefter slutade att arbeta med den. När Ulla berättar varför hon fann läroboken värdelös säger hon:

Det var så mycket meningslösa ord de skulle lära sig i första kapitlet i läroboken, tex mikroskop, förstoringsglas. Av de första tolv glosorna så var det fem glosor som jag inte hade en aning om hur man egentligen skulle översätta dem, så varför ska en årskurs två elev lära sig de här orden nu? Jag vet inte, det kanske egentligen utvecklar och utmanar dem mer i längden, men jag tyckte att det var viktigare att de lär sig säga vad de bor, lite frukter, färger och lite sådär turist engelska. Så att när man kommer utomlands så kan man säga olika saker, då är det inte glosan förstoringsglas som man behöver i första hand. Därför lade jag ned att arbeta med en lärobok faktiskt.

När Tina beskriver det material som hon använder säger hon:

Film, lekar, ramsor. Konkret material som jag tagit fram själv för att det ska kunna passa vår klass. De arbetar mycket två och två samt har gruppdiskussioner via dialoger. Jag har aldrig köpt in något material och aldrig använt en lärobok.

Vidare menar Tina att hon anser att yngre elever behöver röra på sig, de behöver få en undervisning där de får utrymme att sjunga och göra rörelser till.

Erica däremot berättar:

Jag använder en lärobok, och det har jag gjort ända sen 4:an. Den är ju nätbaserad också så att man hemma kan lyssna in, läsa och träna.

Mia hänvisar till att i sin undervisning använder hon sig främst av:

Lärobok, övningsbok, kartläggningmaterial, filmer, sånger, ramsor, SMART board, lekar med mycket kommunikation samt en och annan powerpoint.

Malena berättar att hon använder sig av en lärobok och fristående material sida vid sida i sin undervisning. När hon under intervjun ger exempel på vad för fristående material hon använder säger hon:

Jag använder mig av vår SMART Board, där eleverna lär sig genom olika spel som man kan göra tillsammans. Vi har även använt våra Ipads där eleverna bland annat både spelat in filmer samt haft presentationer. Vi använder oss mycket av IKT med fokus på kommunikation och dialoger.

Fyra av de fem lärarna i studien kan tänka sig att arbeta med en lärobok och fristående material jämsides i sin undervisning. Ulla menar att hon absolut kan tänka sig att kombinera de två olika läromedlen:

Det bästa är ju egentligen att blanda olika material, men sen om det är en ren engelska bok så vet jag inte, vi pratade lite om att köpa in en extra workbook med övningar att kombinera till men jag hittade aldrig riktigt någon som jag var nöjd med.

Malena hänvisar till att hon skulle uppleva det svårt att inte blanda de två läromedlen, hon menar att det uppstår stora möjligheter när hon blandar. När hon argumenterar för varför hon tycker det, säger hon:

Sanningen är att för att få med alla elever så krävs det att undervisningen och materialet ger möjlighet till olika inlärningsvinklar.

Tina menar att hon i dagens läge inte skulle kunna tänka sig att introducera en lärobok jämsides med sitt fristående material, vidare berättar hon:

Skulle jag gå upp och ha äldre elever, så skulle jag säkert lägga till någon form av lärobok. För att få bra stavning och formulering i skrift. Men inte i de yngre, kanske från trean eller fyran då.

Ulla, Malena och Mina påvisar att de i enlighet med forskningen gjord av (Cameron, 2003; Kayapinar, 2009 & Liberg, 2006) anser att lärare bör blanda läromedel i elevernas undervisning. De menar att det kan vara svårt att bistå alla elevers varierade behov med till exempel endast ett läromedel. Tina och Erica däremot verkar inte arbeta i linje med (Cameron, 2003; Kayapinar, 2009 & Liberg, 2006). Tina påpekar att hon inte kan tänka sig att använda en lärobok i undervisningen för yngre elever och Erica arbetar endast med en lärobok. Ericas åsikter verkar sammanfalla med Illés (2009), som hänvisar till att en bra lärobok täcker upp alla behov som eleverna har i undervisningen.

Tina berättar att hon skapar material själv utefter sin rådande elevgrupp, här kan kopplingar eventuellt dras till åsikter uttryckta av (Tornberg, 2005; Allström, 2010), som förespråkar en meningsfull undervisning. Beroende på hur elevers verklighet ser ut, behöver de olika material för att förstå sin direkta omvärld. I likhet med Baleghizadeh & Dargahi (2010) anser Tina att ramsor bidrar till att undervisningen upplevs som roligare av eleverna. Tina verkar även hålla med Yildirim & Torun (2014) om att visuellt material såsom film engagerar och underlättar elevernas språkutveckling. Yildirim & Torun (2014) påpekar att detta dels beror på att film ger eleverna möjlighet att använda flera sinnen i undervisningen. Tina verkar även tänka utifrån samma prioriteringar som forskarna (Moon, 2005; Sundin, 2001), nämligen att eleverna gynnas av att aktivt röra på sig i undervisningsmaterialet.

4.1.1.1 Elever med svårigheter

Respondenterna lyfte även hur de valt läromedel baserat på de behov som elever med svårigheter har. Ulla berättar att:

Jag tror att det kan variera, beroende på svårighet. Men jag tycker inte att fristående material bör innebära en svårighet om man anpassar innehåll och lärmiljön till eleven.

Mia är inne på samma spår som Ulla och menar att det faktiskt är olika, beroende på vad för svårighet eleven har. När hon berättar hur hon brukar anpassa sitt lektionsmaterial för elever med svårigheter, säger hon:

Om eleven har Aspergens syndrom så tycker jag att det jätteviktigt med en lärobok. Däremot när det gäller skriv och lässvårigheter eller grav ADHD, så är en bok för mycket. Jag brukar riva sönder läroböckerna, slakta dem. Jag tar därefter en sida i taget och lägger framför eleven. Plockar ut vissa bitar. Så att det ska bli en tydlig avgränsning.

Erica påpekar att en lärobok är mer strukturerad, där eleverna vet vad de ska göra. Erica verkar här resonera som Englund (1999) som menar att läroböcker bidrar med struktur till undervisningen.

Tina menar att hon anser att fristående material är bäst för elever med svårigheter, vidare säger hon:

Man kan anpassa uppgifter mer efter elevernas egen nivå. Svårare för eleverna att jämföra hur långt de kommit i en lärobok.

Malena anser hon med att fristående material gynnar dessa elever bäst, hon menar att de därmed får engagera sig när de jobbar två och två vid övningar som hon skapar.

4.2 Orsaker som lärarna tar i beräkning vid val av läromedel i engelska undervisningen

Här nedan kommer de orsaker presenteras som respondenterna framhåvt som centrala i deras val av läromedel. Dessa orsaker är baserade på hur de olika kategorierna av läromedel är uppbyggda, samt hur dess olika egenskaper påverkar undervisningen.

4.2.1 Trygghet och lgr 11

Fyra av de medverkande lärarna anser att både en lärobok och fristående material har lika stora chanser att uppfylla de centrala målen. Ulla däremot anser att fristående material funkar allra bäst. När hon pratar om fristående material säger hon:

Då kan man som lärare anpassa hur man arbetar med ord samt texter utefter elevgruppen.

Ulla menar att läroböcker blir mer statiska i undervisningen men medger att:

En bok är ju bra för då kan man ju följa den och så finns det lärarhandledningar, på ett sätt är det ju skönt att luta sig mot.

Erica berättar:

Jag känner mig mest trygg med en lärobok, för jag vet vad jag ska följa. Man vet att man följer kursplanen, man är helt säker på att eleverna får med sig det dem ska, att det ligger på en nivå som är tänkt att de ska klara av.

Erica medger dock att hon tror att beroende på hur hon lägger upp fristående material så kan hon få det att uppfylla alla målen i lgr 11 lika bra som en lärobok. Men hon tror ändå att det är säkrare att följa en bok som faktiskt är uppstyrd efter kursplanen, för att få med alla beståndsdelar.

Även Mia upplever det som en trygghet att ha en lärobok:

I en lärobok har man ramen för lgr 11 och som nytexaminerad så var det jätteskönt att ha en bok att luta sig tillbaka mot. Har man däremot läroplanen med sig i ryggen när man skapar material så tror jag att man kan klara sig lika bra vid fristående material som vid en lärobok.

Tina hänvisar även hon till att det finns en tydlig progression i svårighetsgrad i läroböcker, att det ökar i lagom takt. Vidare menar hon att i läroboken har redan de ord och fraser som eleverna ska lära sig valts ut och prioriterats. När det gäller kunskapskrav i läromedel säger hon:

Det beror helt och hållet på vilken bok man hittar, ifall man vet att läroboken är uppbyggd på lgr 11. Vissa författare är ju väldigt tydliga med att förmedla att boken utgår från lgr 11. Då får man vara säker på att den är säkrad för de målen, annars är det nog säkrare att laborera fram själv utifrån kursplanen.

Malena menar att läraren är styrd att förmedla vissa mål, men inte styrd över hur och med vilket läromedel målen ska förmedlas. Vidare menar hon att läroboken känns trygg då den är utformad utefter lgr 11:

I läroboken så finns det färdigt så att säga, i fristående material behöver du göra och kolla upp det själv. Men båda läromedel kan följa LGR 11 lika mycket. Vill man göra det lätt för sig och det ska gå snabbt, så kan man välja en lärobok.

Samtliga lärare verkar resonera i likhet med Englund (1999) som menar att det finns en trygghet i att arbeta med en lärobok, detta för att den skapar ett stöd att luta sig mot i undervisningen. Frågan är om lärare alltid kan lita på förlagen, hur vet lärare att läroböckernas innehåll har stöd i lgr 11 och att böckerna främjar elevernas uppfyllelse av kursmålen? Mia hänvisar till att de läroböcker som hon använder i sin undervisning tydligt redogör att innehållet utgår från lgr 11, hon använder även ett kartläggningsmaterial som är utarbetat endast utifrån lgr 11. Mia använder detta för att säkerställa elevernas kunskaper mot läroplanen samt jämföra med lärobokens material och sin egen undervisning. Calderon (2015) skriver på Skolverkets hemsida att:” För att undvika att läroboken styr på ett negativt sätt är det upp till läraren att göra ett medvetet didaktiskt val och att kunna skilja kursplan från läromedel. Att en lärobok utger sig för att vara anpassad för en viss kursplan betyder inte automatiskt att den täcker allt”(s.1). Av de fem medverkande lärarna i studien verkar Mia och Tina vara de som är mest medvetna om att det är deras ansvar som lärare att kvalitetssäkra *alla* läromedel (Calderon, 2015).

4.2.2 Tid och effektivitet

Samtliga lärare anser att en lärobok underlättar deras lektionsplanering avsevärt jämfört med fristående material. Ulla menar att det är mycket mer jobb när hon inte har en lärobok:

Man får skapa allt material själv, mycket klippa, klistra, laminera, fixa och trixa. Men sen när man väl gjort en uppsättning av allting så rullar det liksom på.

Malena instämmer med detta påstående och menar att när hon väl har skapat ett bra material kan hon använda detta under en längre period. Malena menar även att lärare inte kan slänga ihop fristående material på kort tid, det tar tid att både planera och skapa det. Tina har till skillnad från de andra lärarna inga problem med fristående material, hon berättar:

Man kan variera hur man vill, blir något för svårt så kan man vara flexibel och byta ut. Men det är ju säkert enklast att ha en lärobok, om eleverna kan läsa.

När Mia beskriver sin lektionsplanering säger hon:

Det är alltid bra att använda en lärobok när man planerar, då får man grundplaneringen i ord så att man ser vad man ska ha med.

Erica menar att läraren måste vara mer organiserad och ha mer framförhållning i sin planering vid användning av fristående material, vilket hon medger inte är hennes starka sida.

Även här resonerar samtliga lärare i enlighet med Englund (1999) som menar att lärare lockas av det effektiva med att använda en lärobok i deras undervisning. Detta baserat på den att planeringstiden minskar.

4.3 Aspekter från utbildning och arbetsplats som påverkar val av läromedel

Här kommer jag att behandla olika aspekter från respondenternas arbetsplats som påverkar deras val av läromedel. Dessa faktorer är respondenternas egen behörighetsutbildning och kollegialt lärande.

4.3.1 Lärarnas utbildning

De medverkande lärarna i studien håller inte med varandra om huruvida deras behörighetsutbildning inom engelska har påverkat deras egna val i sin undervisning. Malena och Ulla anser att de definitivt har påverkats av de material som utbildningen förespråkade. Tina, Erica samt Mia däremot anser att de inte gör medvetna val som kan baseras på deras utbildning, när de väljer undervisningsmaterial till sina elever.

Ulla berättar att hennes utbildning bara förespråkade fristående material, där universitetet fokuserade mycket på att eleverna skulle lära sig uttal samt få en fonetisk undervisning. De fick lära sig att lärare skulle fokusera mycket på sånger, rim samt ramsor. Malena ligger i linje med Ullas åsikt om att utbildningen påverkat hennes val och säger att hon fick mycket bra idéer från utbildningen:

Mycket tips om appar och olika internetsidor som man kunde använda sig av. De propsade på mindre lärobokss användande.

Tina menar däremot att det hon fick med sig från utbildningen var egentligen att hon blev bra på engelska. När hon beskriver den säger hon:

Min bild av engelska kursen var att den var väldigt mycket plugg och muntlig. Inget minne av fristående material. Tror de förespråkade lärobok. Det jag fick med mig från där var egentligen att jag blev bra på engelska. Mer språkkurs än didaktik.

Erica instämmer med Tina och menar att inget material som utbildningen hade avskräckte henne, men ingenting ledde henne heller åt något specifikt val. Hon menade att:

Kursen låg så högt över vad jag tänkte att de barnen jag ska jobba med behöver. Vi läste mycket engelsk litteratur och generellt var det inte mycket tips och tricks om något av materialen vad jag kan komma ihåg. Kursen låg på en så hög nivå, jämfört med vad jag tänkte att mina framtida elever framöver behöver.

Mia var den enda av de fem medverkande lärarna som under sin behörighetsutbildning fick möjlighet att arbeta med både lärobok och fristående material. Hon menar:

Jag hade nog väldigt tur, jag fick prova väldigt mycket utan att bli styrd. Jag kände aldrig att jag blev styrd åt något håll. Jag fick prova båda väldigt lärorikt.

Mia menar att hon fortsatte med det material som skolan hon började jobba på redan arbetade med. Under intervjun säger hon:

Det var inget som jag reflekterade över förrän jag senare bytte skola och de hade ett annat material. Det är först när man har jobbat ett tag som man kan utvärdera ett läromedel ordentligt och man lär sig detta efterhand.

Alla lärare utom Malena medger att de tyvärr inte har fått möjlighet att gå en fortsättningskurs inom det engelskaspråket. Både Tina och Mia menar att de mer än gärna hade fått möjlighet att vidareutveckla sin engelska kunskap och eventuellt få inblick i ytterligare material för deras undervisning. Även Erica påpekade under intervjun:

Nej, tyvärr har jag inte fått möjlighet att gå en vidare utbildning. Det hade jag gärna velat ha.

Erica hänvisade till att hon kände sig osäker i sin egen engelska kunskap, vilket hon tror kan påverka sina elevers inläring. Vidare menar hon att hon tror att en fortsättningskurs i engelska utläring hade hjälpt henne avsevärt.

Malena berättar däremot:

Nästa vecka ska jag på min första som handlar om fristående material och digitalisering.

Malenas utbildningar verkar resonera likt forskarna (Calderon, 2015; Estling Vannestål, 2010) som menar att IKT i dagens skola bidrar positivt på elevernas språkutveckling. Mias utbildning kan eventuellt ha bidragit till hennes förmåga att skapa ett bra språkrum (Liberg, 2006). Detta på grund av att Mia fått testa båda former av läromedel.

4.3.2 Kollegialt lärande

Tina menar att hon kanske kan ha inspirerats lite vid kategoriplaneringar, där andra kollegor ger förslag och presenterar hur de arbetar vid en specifik lektion. Tina fortsätter med att berätta:

Man kan tänka om och göra nytt, ta material från andra och väva in. Friare och öppnare för nya idéer.

Ulla menar att lärare även kan sträcka sig ut på internet, där det existerar flera olika sidor för lärare som delar med sig av material de själva skapat. Erica instämmer och lägger till att:

Jag har också blivit inspirerat av att hitta andra grejer. Som när man hör någon som gör någonting, och så tänker man att det provar jag.

Malenas erfarenheter från sin praktik influerar starkt hennes svar på denna fråga, då hon ansåg att hennes LLU arbetade alldeles för mycket med lärobok. Hon beskriver detta genom att säga;

Jag tyckte att detta var extremt tråkigt för eleverna, att de bara ska sitta och fylla i tomma rader.

Malena tillägger även att det är svårt att inspireras av kollegor då det finns oerhört få som är behöriga inom engelska i de yngre åldrarna. Hon menar att detta är ett stort problem i dagens skola, det är svårt att ge alla elever undervisning med en behörig engelskalärare.

Både Tina och Erica verkar referera till att det på deras skolor finns en grund till ett kollegialt lärande, där lärarna har en gemensam planering och de utväxlar undervisningsmoment (Ellmin, 2011; Fransson, 2016 & Reichenberg, 2009).

4.4 Elevernas behov

I den sista delen av resultatet kommer elevernas behov uppmärksammas. Detta utifrån hur respondenterna lyfte fram olika orsaker bakom deras valda material, i relation till de olika behov som eleverna kräver i ett läromedel.

4.4.1 Elevernas motivation

Malena hänvisar till att hon vill ge eleverna en upplevelse, vilket hon själv minns från sin skolgång. Hon menar att det är då saker stannar kvar i minnet, det fångar eleverna på ett helt annat sätt. Vidare påpekar hon att lärare ska sträva efter att koppla fristående material till deras individuella intressen. När Malena däremot beskriver hur hon anser att en lärobok ska vara uppbyggd säger hon:

Jag skulle vilja ha en lärobok som inte är för tjock, så att det inte är boken som styr utan man kan jobba lite tematiskt med den. Nackdelar är när texterna inte är elevnära eller logiska, och de inte ger kunskaper eleverna kan använda här och nu. Man får vara noga när man letar och researchar efter en lärobok. Ibland tycker jag att en lärobok kan vara oklar och otydlig, då har jag valt bort den läroboken. Ett läromedel ska ju vara på en bra nivå, med tydliga instruktioner och eleverna ska kunna arbeta i dem.

Vidare menar Malena att hon märker en skillnad hos eleverna när de arbetar med olika läromedel:

De slappnar av på ett annat sätt med fristående material, en del upplever svårigheter med att våga prata engelska. Men om man gör det lite lättsamt, typ en lek eller dramatisering där de får leva sig in i en roll, så slappnar de av mer än om de skulle läsa en text rakt upp och ned från en bok. En lärobok kan vara elevnära med en viss grupp men inte med en annan, med fristående material kan du skraddarsy läromedlet utefter din specifika elevgrupp just då. Eleverna kan också bli delaktiga i ens planering och jag kan ta hänsyn till deras idéer.

Erica anser även hon att fristående material är mer inspirerande och kreativt för eleverna. Hon anser att hon faktiskt kan se en skillnad i sina elevers entusiasm och attityd i engelska undervisningen. Hon kan inte riktigt jämföra mellan de olika sorters läromedlen, men hon har märkt skillnad på dem vid olika arbetsätt. När Erica beskriver hur hon som lärare försöker motivera eleverna säger hon:

Jag tror att så länge du själv har motivation och är positiv gentemot ett läromedel så kan du vänja eleverna vid vilket läromedel som helst. Då tror jag inte att det spelar någon roll om du jobbar med en lärobok eller fristående material. Du måste kunna

sälja in det som lärare oavsett. Men fristående material tror jag kan bli lättare att entusiasmera än om du följer en lärobok slaviskt.

Vidare berättar Erica att hon anser att en svag sida hos läroböcker kan vara att innehållet inte alltid är uppdaterat, även om läroböckerna är nya har de inte bra texter. Hon menar att ibland kan de kännas för svåra i förhållande till vad eleverna kan, det är ju ganska stor bredd på elevernas kunskaper.

Mia berättar att hennes elever oftast tycker att allt inom engelska undervisningen är kul. Vidare uttrycker hon sig:

Eleverna vaknar till och tycker det är kul med varierande undervisning, när de använder flera sinnen. Roligt att göra något helt annat än arbeta i en lärobok emellanåt.

Däremot har Mia aldrig tvekat att använda en lärobok i engelskundervisningen, hon ser det mer som ett stöd än ett läromedel som hon följer slaviskt. Hon gillar mycket bild stöd i sin undervisning, där eleverna får använda både ögon, öron samt mun. Detta menar hon blir en samverkan av alla sinnen för eleverna.

Ulla menar hon att hon bara haft sina nuvarande elever i två år, därför är det svårt att se hur utvecklingen blir långsiktigt för dem. Vidare berättar hon:

Men jag tror i alla fall att de har tyckt att det har varit roligt att lära sig engelska. Och det vet jag inte om de hade tyckt om de arbetat med en lärobok istället. Jag tyckte att den var svår och texterna var inte elevnära. Det blir så konstigt för eleverna då.

Tina berättar att:

Rent allmänt så tycker eleverna att det är kul med engelska. Att titta på olika filmsnuttar och leka och sådär.

Efter att ha tagit del av alla intervjuer syns det att både Ulla, Erica samt Malena anser att textinnehållet i läroböcker har en tendens att vara för avancerat för eleverna. Denna åsikt delar de även med Kayapinar (2009), att texten kan te sig som för svår att ta till sig och misslyckas ibland med att knyta an till elevernas erfarenhet av verkligheten. Flera lärare uttrycker även att fristående material bidrar med en variation i undervisningen som eleverna gagnas av. Kopplingar kan här hittas till Liberg (2006) åsikt om ett rikt språkrum.

Både Ullas och Malenas resonemang visar att de tänker i likhet med flera forskare (Tornberg, 2005; Allström, 2010) på vad som är meningsfull undervisning. I likhet med (Tornberg, 2005; Allström, 2010) anser de att eleverna främst behöver lära sig kunskap som de direkt kan ha användning av i sitt vardagliga liv. De menar att eleverna ska kunna överbygga den kunskapsklyfta som ibland skapas mellan skolan och hemmet. Malenas version av hur den optimala läroboken borde se ut kan argumenteras för att stödja en meningsfull undervisning. Detta för att en sådan lärobok skulle lämna utrymme för mer fri tolkning av de kunskaper som hon anser att eleverna bör få i skolan. Hon kan välja att arbeta mer fritt utifrån läroboken om den är uppbyggd ur en tematisk synpunkt. Välja att tillföra vissa kunskaper och eventuellt ta

bort andra, baserat på vilka kunskaper hennes elever främjas mest av (Tornberg, 2005; Allström, 2010).

Malenas prioriteringar verkar sammanfalla med åsikterna av Baleghizadeh & Dargahi (2010), nämligen att eleverna behöver få en undervisning som är inspirerande, underhållande samt fångar deras intresse. En undervisning som är elevnära och motiverande för dem. Malenas val att införa dramatisering i undervisningen verkar sammanfalla i likhet med de prioriteringar som forskarna (Allström, 2010; Moon, 2005 & Sundin, 2001) förmedlar. Precis som (Allström, 2010; Moon, 2005 & Sundin, 2001) beskriver anser även Malena att dramatisering underlättar elevernas möjligheter att utveckla sina språkkunskaper.

4.4.1.1 Undervisningsklimat

Ulla menar att:

En bok kan ge mycket arbetsro om man har en grupp som gillar det arbetssättet och om man med arbetsro vill ha eleverna på sina platser, tyst arbetande. Fristående material som jag använder ger mer kreativ stämning, där eleverna har samtalat mycket med varandra, vilket kan upplevas som stökigare. Men har under de år jag använt det gett mycket bra resultat när det gäller inläring, delaktighet och lust att lära sig.

Tina påpekar även hon:

Tänker man arbetsro som tyst så är det lärobok. Men jag vet inte om det är att eftersträva när man har språkundervisning precis.

Även Mia håller med om att en lärobok skapar tystnad och hon ställer även hon frågan om tystnad i ett klassrum verkligen är att eftersträva? Samtidigt berättar hon att hennes elever älskar att arbeta med korsord, då är det full fokus i klassrummet där en tystnad lägrar sig. Malena påpekar att när eleverna jobbar enskilt i en lärobok blir det definitivt tystare i klassrummet, vidare berättar hon:

Men att vi lärare upplever att det är tyst och lugnt i klassen kanske inte eleverna upplever som arbetsro utan bara jobbigt. Detta för att de måste koncentrera sig. Fristående material kan ha högre ljudnivå men ändå arbetsro.

Erica däremot tror stenhårt på att en lärobok ger mest arbetsro, hon menar att ju mer varierat och mer utöver ramarna undervisningsmaterialet är, desto mer oroligt blir det i klassrummet.

Samtliga lärare anser att det är läroboken som skapar en arbetsro i form av tystnad i klassrummen. De verkar här associera läroboken med en disciplinerande undervisning likt åsikter uttrycka av Englund (1999). Vid jämförelse mellan åsikten av Liberg (2006) om hur ett språkklassrum ska se ut verkar detta inte överensstämma med tystnad. Liberg (2006) beskriver att ett språkklassrum ska bestå av flera olika sorters material, ha rekvisita för dramatiseringar där eleverna kan försvinna till andra världar samt tillföra undervisning som består av rörelser och sång.

4.5 Summering resultat

Att arbeta med fristående material och/eller traditionella läroböcker

Lärarna menar att läroböcker tillför ett färdigt koncept till undervisningen, detta underlättar deras planering då de menar att materialet redan är kopplat till läroplanen. Ulla och Tina delar en negativ uppfattning om läroböckers innehåll, enda skillnaden är dock att Ulla faktiskt testat att arbeta med dem och därefter ratat dem, medan Tina däremot aldrig testat att arbeta med dem. Även Erica menar att läroböcker ibland inte är uppdaterade fastän att de är nya. Flera lärare menar att läroboken ibland brister i att vara elevnära. Detta hindrar dock inte Erica från att jobba med endast läroböcker i sin undervisning. Enligt henne väger fördelarna med läroböcker upp mot den enda nackdelen hon hittat. Mia jobbar främst med lärobok och tillhörande kartläggningmaterial i sin undervisning. Malena däremot menar att hon arbetar med en lärobok och fristående material sida vid sida i undervisningen, vidare berättar hon att hon inte skulle vilja arbeta på något annat sätt. Hon syftar till hennes blandning ger det bästa av två världar.

Lärarna verkar tycka att fristående material tillför kreativitet och variation i undervisningen som motiverar eleverna. Mia menar även att fristående material är en bra komplettering till en lärobok om eleverna behöver mer träning i ett specifikt moment. Det framstår att Ulla och Tina är förespråkare för fristående material, de delar uppfattningen att kommunikation i de yngre åren bör prioriteras i undervisningen. Den åsikten delas även av forskarna (Moon, 2005; Sundin 2001) som lyfter hur viktigt det är att lägga fokus på elevernas kommunikativa sida i de yngre åldrarna. Dock framkommer det även ur studien att lärarna upplever att fristående material tar mycket tid och kräver mer av läraren.

Orsaker som lärarna tar i beräkning vid val av läromedel

Samtliga lärare verkar resonera i likhet med forskningen gjord av Englund (1999), som visar att lärare gillar tiden som de sparar i planeringen när de väljer en lärobok. Lärarna påpekar även att lärobokens färdigutvecklade stöd i läroplanen känns som en trygghet.

Aspekter från utbildning och arbetsplats som påverkar val av läromedel

Baserat på de fem medverkande lärarnas svar upplevde de sin behörighetskurs väldigt olika. Ulla och Malena upplevde att utbildningen förespråkade fristående material, Mia ansåg att hon fått arbeta med både en lärobok och fristående material, utan att något av material favoriserats av utbildningen. Däremot hade Erica och Tina svårt att urskilja fristående material i deras utbildning. Av de fem lärarna är det endast Ulla och Malena som valt att fortsätta med det läromedel som behörighetsutbildningen förespråkade.

Även det kollegiala lärandet visar sig påverka Ulla, Erica samt Tina i deras val av läromedel, detta dock i liten skala. Formen av kollegialt lärande varierar och därmed även hur lärarna påverkats.

Elevernas behov

En elevnära och motiverande undervisning är en förutsättning som alla lärare i studien verkar prioritera. Ulla och Malena påpekar även att det är viktigt att skapa en meningsfull

undervisning, som hjälper till att överbygga kunskapsklyftan mellan skolan och hemmet (Tornberg, 2005; Allström, 2010).

5. Diskussion

Efter att ha analyserat resultatet påvisas flera bidragande orsaker till varför lärarna väljer de läromedel som de gör. Syftet med denna studie var att undersöka och få exempel på hur verksamma lärare resonerar kring val av läromedel i sin engelskundervisning för de yngre eleverna. Jag har i resultat- och analysdelen presenterat de orsaker som lärarna i mina intervjuer angav som grund för hur de väljer ett läromedel till deras elevers undervisning. Mer specifikt var syftet att undersöka lärarnas val mellan fristående material och en lärobok, med fokus på hur lärare uppfattar de två olika kategorierna av läromedel i engelskundervisningen. Även denna aspekt finns att utläsa i resultatdelen, då lärarna delgav sina åsikter angående de olika kategorierna av läromedel. Nedanför kommer jag att diskutera och problematisera olika aspekter från resultatet som jag finner intressanta.

5.1 Trygg i sin egen engelska kunskap som lärare

Flera av lärarna tog upp begreppet trygghet, de valde läromedel baserat på vad som skapade en trygghetskänsla för dem. Erica menade till exempel att hon ville få möjlighet att gå fortsättningskurser inom engelska utbildning, för att skapa en trygghet i sin egen kunskap. Erica har under intervjun varit väldigt tydlig med att hon arbetar nästan uteslutande med en lärobok i undervisningen, ett arbetssätt som hon trivs med. Om hon skulle få tillgång att gå en fortsättningskurs, verkar det onekligen som att de nyare utbildningarna fokuserar på fristående material och digitala kunskaper. Frågan är hur det skulle påverka hennes trygghet? Att fråga det enda material som hon är van vid och byggt en form av trygghet med. Skulle det kunna vara den pusselbit som saknas i hennes trygghetsperspektiv? Kanske skulle hon känna sig mer trygg om hon istället för att följa en lärobok och lärarhandledningar börjar att producera och skapa sitt eget material. Min åsikt är att det verkar finnas en viss trygghet i att själv skapa ett material från början till slut, läraren vet exakt vad den har för förutsättningar till att använda det.

5.2 Elever med speciella behov

Det kan vara svårt att planera en undervisning som är enhetlig för alla elever och samtidigt uppfyller alla deras specifika inlärningsbehov. Speciellt klurigt kan det vara när lärare har elever med speciella behov i klassen som dessutom kräver extra tid i planeringen. Min åsikt är att även om lärare arbetar utifrån en lärobok med dessa elever, kommer lärare att få lägga tid på att special konstruera deras undervisningsmaterial ändå. Precis som Mia beskrev lade hon ned tid genom att klippa ut specifika sidor från läroboken, så att hennes elev bara hade en sida åt gången framför sig. Lärare kommer få behöva utvärdera lärobokens uppgifter utifrån den specifika elevens svårighet och anpassa sin planering därefter.

5.3 Differenser i lärarnas behörighetsutbildningar

En reflektion som uppkommer efter att ha tagit del av alla fem lärares intervjuer, är att deras skilda uppfattningar om utbildningen kan bero på att engelska utbildningen under senare år förändrats. Det verkar framgå i resultatet att från och med Mias utbildning år 2000, började fristående material att ta allt större plats. Ullas och Malenas utbildning förespråkade endast

fristående material. Vad som är intressant är att av de fem lärarna i denna studie var det endast Ulla och Malena som fortsatt att använda det läromedel som deras behörighetsutbildning förespråkade. Kan det vara att utbildningen ändrades, baserat på att ett behov av nya kunskaper inom det engelska språket uppmärksammats? Ytterligare stöd till detta är att Malena som utbildade sig sist av respondenterna, har gått en fortsättningskurs i engelskundervisning. Även denna utbildning förespråkar enbart digitala verktyg och fristående material.

5.4 Meningsfull undervisning

Enligt forskarna (Tornberg, 2005; Allström, 2010) är meningsfull undervisning kopplad till elevernas tidigare erfarenheter. Vilket gör att eleverna enklare kan förstå kunskaperna de ska lära sig i skolan. Både Ulla och Malena verkar resonera liknande. Autentiskt material som Allström (2010) förespråkade, kan skapa en ingång till den kunskapen som eleverna tar med sig till skolan. Elevernas kunskap består bland annat av alla de engelska intryck som existerar i deras vardag. Min åsikt är att även Tina och Mia arbetar utifrån en meningsfull undervisning, detta då de inkluderar till exempel filmer i sin undervisning. Kolla på film brukar vara en vanlig aktivitet för elever. Sundin (2001) påpekar att elever får med sig många engelska ord från filmer, detta för att Sverige vanligtvis inte dubbar alla filmer. Därav verkar Tina och Mia hittat ett material som både når fram till eleverna samt utgår från deras tidigare kunskaper. Erica däremot verkar endast arbeta i en lärobok, detta färdiga koncept kan göra det svårt att skapa en meningsfull undervisning för alla elever då de har så varierade förkunskaper. Emellertid hänvisar Erica till att hennes lärobok även är internetbaserad, vilket betyder att eleverna arbetar med digitala verktyg på hennes lektioner. Digitala verktyg anses av Calderon (2015) vara en ingång till elevernas värld. Därav är min åsikt att även om Ericas val av läromedel kan brista i att vara meningsfull för *alla* hennes elever, jobbar hela klassen utifrån ett meningsfullt *arbetsätt*. Samtliga lärare i studien verkar arbeta mot en meningsfull undervisning. Ulla och Malena är de lärare som verkar mest medvetna om det, ifall jag utgår från alla respondenters intervjuer. Det påvisas att även Tina och Mia arbetar meningsfullt, även om de inte uttryckligen beskriver det rakt ut. Erica arbetar med digitala verktyg som även de kan förespråka en meningsfull undervisning.

7. Slutsats

7.1 På vilka grunder väljer lärare läromedel i engelskundervisningen för yngre elever?

Utifrån denna studie har jag dragit följande slutsats. De fem verksamma lärare som medverkade i denna studie verkar främst ta tre faktorer i beaktning när de väljer läromedel. De största bidragande orsakerna bakom lärarnas val av läromedel inom engelskundervisning för yngre elever är:

- Trygghet med koppling till Igr 11.
- Tidsaspekten.
- Elevernas motivation.

Det verkar dock finnas faktorer i lärarnas utbildning och arbetsplats som påverkar dem olika, dessa är skillnaden på deras behörighetsutbildningar samt det kollegiala lärandet. Min åsikt är att förändringar i dessa faktorer skulle kunna påverka hur lärarna i framtiden väljer läromedel.

7.3 Fristående material eller traditionell lärobok?

Lärarnas syn och åsikter angående de olika formerna av läromedel visar att de alla har sitt favorit läromedel som de helst arbetar med. Genom studiens forskningsfråga framkommer det att läroboken lockar med dess färdigplanerade koncept och dess förlag som hävdar undervisning med stöd i läroplanen. Dess främsta nackdel verkar vara bristen på elevnära texter.

Däremot menade lärarna att med fristående material kan de eleanpassa undervisningen, samt göra den kreativ och motiverande för eleverna. Dock är detta ett läromedel som slukar mycket tid i lärarnas planering.

Min förhoppning är att språklärare från denna studie kan ta med sig hur andra kollegor resonerar kring användningen av olika läromedel i engelskundervisningen. Kanske finns det faktorer som de själva inte funderat över vid sina val av material för sina elever. Jag måste medge att jag inte har stor erfarenhet av att undervisa med lärobok i engelska. Vilket är en av orsakerna till att jag valde att syftet skulle fokusera på verksamma lärares resonemang angående de olika läromedel som finns att tillgå i engelskundervisningen. Jag ville själv som blivande lärare få råd om hur jag kan tänka när jag väljer material till mina elever. Det som jag tar med mig från denna studie är att variation är bra i undervisningen, detta för att dels behålla elevernas motivation samt dels för att säkerställa att alla elever med sina individuella behov får den sorters läromedel som de behöver. En annan viktig faktor är att undervisningen är elevcentrerad, att den kunskapen som eleverna får ta del av är kunskap som de har användning för i sin vardag.

7.1 Didaktiska konsekvenser

7.1.1 Kontrollera läromedlen mot lgr 11

Som tidigare visat i resultatet får lärare ta läromedlen med en nypa salt och själv utvärdera dem efter bästa förmåga för att vara säkra på att de uppfyller kraven uppsatta av Skolverket. Jag tror att en konsekvens som kan uppstå i undervisningen är om lärare blint följer en lärobok utan att ifrågasätta förlagens påståenden till stöd i läroplanen. Detta kan resultera i att eleverna får en undervisning som kanske delvis saknar stöd i kunskapskraven.

Risken med att fristående material saknar stöd i läroplanen, beror på hur läraren själv lägger upp och skapar materialet. Ifall läraren använder fristående material som hen själv har skapat uppstår inga oklarheter kring hur mycket av läroplanen som finns att se i dess uppbyggnad. Däremot om lärare väljer att använda sig av en kollegas material eller ett material som hittas på ett lärarforum på internet, måste läraren även här kontrollera materialet utifrån kunskapskraven. Min åsikt är att det kräver tid för att kontrollera om undervisningsmaterial stödjer läroplanen och elevernas kunskapsmål. Oavsett om det gäller en lärobok eller fristående material.

6.2 Elevers motivation måste tas på allvar

Konsekvenser kan uppstå i elevernas undervisning om lärare inte tar elevers motivation i beräkning vid sin lektionsplanering. Detta kan leda till att eleverna inte engagerar sig i engelskundervisningen på den nivån som krävs för att de ska utöka sin språkutveckling. Vilket i sin tur även försvårar för lärarna att fånga elevernas uppmärksamhet och intresse i undervisningen. Min åsikt är att detta scenario skulle kunna skapa en ond cirkel, där varken lärare eller elever känner sig nöjda med sin undervisning.

6.3 Bristen på behöriga lärare

En aspekt som jag fann intressant var att olika lärare på samma skola upplevde det kollegiala lärandet annorlunda. Flera olika orsaker till dessa uppfattningar finns givetvis, men min åsikt är att en av dem skulle kunna vara att problem uppstår på grund av de olika utbildningarna lärarna har. Den gamla lärarutbildningen utbildade inom åldersspannet 1-7 gentemot den nuvarande F-3 samt 4-6. Detta skulle kunna innebära att på vissa skolor är det ojämnt antal behöriga lärare i arbetslaget beroende på att några lärare kanske gått upp till årskurs 4-7. Med den nyare utbildningen som jag går blir lärarna bara behöriga att undervisa i det första fyra åren i skolan, och stannar därmed alltid kvar inom samma åldersspann. Därmed är det större chans att lärare är kvar i till exempel kategoriplaneringarna även om de för tillfället inte lär ut engelska. Däremot om läraren går upp till årskurserna över, kanske de inte bara hamnar i andra kategoriplaneringar utan även andra delar av skolan? Därmed hade det krävts extra resurser för att kunna möjliggöra en kollegial planering årskursöverskridande. Detta är inget problem som jag tror kommer att lösas inom en snar framtid, då det antagligen i många år framöver kommer att arbeta kollegor med olika utbildningar jämsides i arbetslagen. När sökningen av respondenter för denna studie var aktiv var det en rektor från en skola i samma kommun som lyfte detta problem. Hen menade att det var svårt att hitta anställda som var behöriga i engelska ämnet, hen menade att dessutom så krävs det enormt engagemang av lärarna att läsa till ämnet samtidigt som de jobbar heltid. Detta kunde eventuellt vara en orsak till att det finns få behöriga lärare inom språket.

6.4 Behovet av vidare utbildning

Genom att de senare behörighetsutbildningarna verkar föredra fristående material och digitala verktyg, kan det tolkas som att dessa är viktiga hjälpmedel i dagens undervisning. Detta för att till exempel tillgodose eleverna med elevnära kunskap. Min åsikt att ett dilemma kan uppstå i denna situation. Ifall denna tolkning skulle vara korrekt så kan många lärare behöva få möjlighet att gå vidare utbildningar. Detta för att de behöver utbildas i hur de på bästa sätt utnyttjar undervisningsmaterialet och dess verktyg för en elevnära undervisning. Utan vidare utbildningar kanske vissa klasser i en skola får en undervisning baserad på den vardagskunskap de behöver och vissa inte.

7.2 Vidare forskning

Om jag skulle fortsatt med att vidare utveckla denna studien, hade jag intresserat mig för elevernas åsikter. Jag tror att de hade belyst de olika kategorierna av läromedel på ett annorlunda sätt. Förhoppningen är att de hade påpekat flera olika aspekter med undervisningsmaterial, som lärare kanske förbiser eller går miste om. Genom att därefter jämföra lärarnas åsikter med elevernas, tror jag att nya kunskaper och slutsatser hade kommit fram. Aspekter som skulle kunna påverka och utveckla båda sorters läromedel till material som gynnar både eleverna och lärarna.

6. Referenser

Allström, M. (2010). Drama som metod i engelska. I M. Estling Vannestål & G. Lundberg. (Red.). *Engelska för yngre åldrar* (s. 113-128). Lund: Studentlitteratur.

Allström, M. (2010). Internationalisering. I M. Estling Vannestål & G. Lundberg. (Red.). *Engelska för yngre åldrar* (s. 35-48). Lund: Studentlitteratur.

Baleghizadeh, S., & Dargahi, Z. (2010). The effect of nursery rhymes on EFL children's reading ability. *New England Reading Association Journal*, 46(1), 71..

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Calderon, A. (2015). Hur väljs och kvalitetssäkras läromedel? Hämtad 2017-06-05 från: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/tema-laromedel/hur-valjs-och-kvalitetssakras-laromedel-1.181769>

Calderon, A. (2015). Hur väl överensstämmer läromedel med kursplaner och läroplaner? Hämtad 2017-06-05 från:

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/tema-laromedel/hur-val-overensstammer-laromedel-med-kursplaner-och-laroplaner-1.181697>

Calderon, A. (2015). På vilket sätt förändrar IT-verktyg undervisningen? Hämtad 2017-06-05 från:

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/tema-laromedel/pa-vilket-satt-forandrar-it-verktyg-undervisningen-1.181725>

Calderon, A. (2015). På vilket sätt kan läromedel styra undervisningen? Hämtad 2017-05-10 från:

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/tema-laromedel/pa-vilket-satt-kan-laromedel-styra-undervisningen-1.181693#>

Cameron, L. (2003). Challenges for ELT from the expansion in teaching children. *ELT journal*, 57(2), 105-112.

Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Ejvegård, R. (2009). *Vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Ellmin, R. (2011). *Elevers lärande: att erbjuda möjligheter*. Stockholm: Liber.

Englund, B. (1999). Lärobokskunskap, styrning och elevinflytande. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 4(4), 327.

Estling Vannestål, M. (2010). Att lära engelska med IKT. I M. Estling Vannestål & G. Lundberg. (Red.). *Engelska för yngre åldrar* (s. 79-97). Lund: Studentlitteratur.

- Fransson, I. L. (2016). Kollegialt lärande—elevers utveckling av tankar och texter. *Språk i alla ämnen för alla elever*, 123-129.
- Golafshani, N. (2003). Understanding Reliability and Validity in Qualitative Research. *The Qualitative Report*, 8(4), 597-606.
- Illés, É. (2009). What makes a coursebook series stand the test of time?. *ELT journal*, 63(2), 145-153.
- Kayapinar, U. (2009). Coursebook evaluation by English teachers. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1).
- Liberg, C. (2006). *Hur barn lär sig läsa och skriva*. Lund: Studentlitteratur.
- Lundberg, G. (2010). Perspektiv på tidigt engelsklärande. I M. Estling Vannestål & G. Lundberg. (Red.). *Engelska för yngre åldrar* (s. 15-34). Lund: Studentlitteratur.
- Moon, J. (2005). Teaching English to young learners: the challenges and the benefits. *Disponível online em <http://www.britishcouncil.org/ie2005w30-jayne-moon.pdf>*.
- Reichenberg, M. (2014). Predicting teachers' choice of teaching and learning materials: A survey study with Swedish teachers. *IARTEM e-Journal*, 6(2), 71-93.
- Sandström, A. (2015). Vad är Läromedel? Hämtad 2017-06-05 från: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/tema-laromedel/vad-ar-laromedel-1.181690>
- Skolverket (2006). *Läromedlens roll i undervisningen [Elektronisk resurs] : grundskollärares val, användning och bedömning av läromedel i bild, engelska och samhällskunskap*. [Stockholm]: Skolverket.
- Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Reviderad 2016. Stockholm: Skolverket.
- Sundin, K. (2001). Nybörjarundervisning i språk för barn mellan sju och tio år. I R. Ferm & P. Malmberg. (Red.). *Språkboken – En antologi om språkundervisning och språkinläring*. (s. 152-160). Stockholm: Statens skolverk.
- Tornberg, Ulrika, *Språkdidaktik*. Gleerup, Malmö, 2005
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad från: http://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf
- Wikman, T. (2004). *På spaning efter den goda läroboken: om pedagogiska texters lärande potential*. Diss. Åbo : Åbo akademi.
- Yildirim, R & Torun, F.P. (2014). Exploring the Value of Animated Stories with Young English Language Learners. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 13(4).

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1

Intervjuguide

Forskningsfråga

- Vad baserar lärare sitt val av läromedel inom engelska undervisning på?

Underfrågor

- Föredrar lärare att arbeta med fristående material eller en lärobok i undervisningen?
 - Baseras deras val av material på deras egen behörighetsutbildning, skolans ledning eller andras åsikter?
 - Anser lärare att eleverna gynnas mest av en lärobok eller fristående material i engelska undervisningen?
1. Vad för material använder du i din engelska undervisning?
 2. Vilket material tilltalar dig mest som lärare?
 3. (Om hen använt båda sorters material) Varför valde du att byta material?
 4. Fick du det resultatet du önskat dig?
 5. Vad beror detta på tror du?
 6. Har du upplevt någon eller några faktorer som får dig att tveka att använda en lärobok i undervisningen?
 7. Har du upplevt någon eller några faktorer som får dig att tveka att använda fristående material i undervisningen?
 8. Kan du tänka dig att blanda de olika materialen i din undervisning?
 9. Underlättar något av materialen planeringen av din undervisning?
 10. Vilket av materialen anser du arbetar bäst mot de centrala målen i lgr11?

10 frågor

11. Vad har du för utbildning & när utbildade du dig?
12. Ingick engelska i din utbildning eller har du fått läsa till den?
13. Fick du möjlighet att arbeta med både lärobok och fristående material under din utbildning?
14. Förespråkade utbildningen något av ovanstående material mer?
15. Påverkade utbildningens val av material dina framtida val för dina elevers material?
16. Förespråkade skolans ledning eller kommunen något av materialen mer?
17. Har du fått kurser angående material i engelska undervisning utöver din behörighetsutbildning?
18. Har någon annan lärare inspirerat dig till att byta från lärobok till fristående material eller tvärtom?
19. Har någon förälder argumenterat för att antingen en lärobok eller fristående material bör användas i undervisningen?

20. Hur många olika skolor har du undervisat i engelska i?
21. (Om flera) Har du valt olika material baserat på vilken skola du jobbat på?
22. Har budgeten någon gång vägts in i vilket material du väljer?

11 frågor

23. Vad anser du att en lärobok har för fördelar respektive nackdelar?
24. Vad anser du att fristående material har för fördelar respektive nackdelar?
25. Baserar du val av material på åldern av eleverna?

26. Har du märkt någon betydande skillnad på elevers entusiasm och attityd gentemot engelska baserat på val av material?
27. (Baserat på ditt val av material) Har du märkt några betydande positiva alternativt negativa resultat ur ett kortsiktigt respektive långsiktigt perspektiv i elevernas undervisning?
28. Vilket material anser du gynnar eleverna bäst och på vilket sätt?
29. Vilket anser du underlättar och stöttar elever med svårigheter i skolan bäst, en lärobok eller fristående material?
30. Hur anser du att eleverna påverkas av strukturen som finns av att arbeta med en lärobok?
31. Vilket material ger mest arbetsro i klassrummet?
32. Har eleverna fler frågor när de jobbar med fristående material gentemot en lärobok?

10 frågor